

Оскуолаҕа бэлэмнэнии белех
Саҥа дьыллааҕы утренник сценарийа.
«Тымныы Эһээ уонна Дьэрэкээн оҕолор»

Бытааччы: Үтүө күнүнэн, күндү оҕолоор! Үтүө чааһынан күндү ыалдьыттар!

Саҥа кэрэ дьылынан
Саҥа үтүө дьолунан
Саҥа үрдүк кыайыынан
Эһиэхэ эбэрдэ!

Саҥа кэрэ дьылбыт
Саҥа үтүө дьолбут
Кемүс кыырпах күнэ
Күлүм-салым үүннэ! *(оҕолор киирэллэр олоппоско олороллор)*

Бытааччы: Оҕолоор, харыйабыт наһаа да кэрэ. Күп-күөх лаглайбыт лабаалардаах. Араас элбэх оонньуурдаах. Ол гынан баран уоттара умайбат. Чэйин, эрэ харыйабыт уотун уматыаххайын! Биир, икки, үс харыйабыт уота умай! *(харыйа уота умайар)*

Бытааччы: уаай керун эрэ оҕолоор хайдах курдук киэркэйдэй харыйа маспыт.

Ырыа: «Түннүкпүтүн түүн кэлэн»

Оҕолор хоһоонноро: «Саҥа дьыл кэллэ» *(Саргылана, Г. Диана, Ариана), (Георгий, Вадим, Эркин, Яна), (Сандаара, Данил, Давид, Вася)*

(Оҕолор олоппоско олороллор)

Бытааччы: Чуумпуруохха, эрэ оҕолоор, ким эрэ биһиэхэ иһэр быһылаах.

(ааптаах музыка тыаһыыр, уот умуллар, залга “Остуоруйаһыт” киирэн кэлэр, биир илиитигэр чүмэчилээх, биир илиитигэр кинигэлээх).

Остуоруйаһыт: Үтүө күнүнэн күндү оҕолоор, үтүө күнүнэн күндү ыалдьыттар! Мин киммин биллигит дуо? Мин остуоруйаһыт бэрдэ буолабын. Элбэх да остуоруйаны билэбин, олортон бүгүн мин эһиэхэ биир остуоруйаны кэпсиэхпин баҕарабын. Остуоруйам аата «Тымныы Эһээ уонна Дьэрэкээн оҕолор» диэн. Истибиккит дуо? Аптаах кинигэ көмөтүнэн, аана арыллын, кэрэ көстүү көһүн!
(тронугар олорор, кинигэтин арыйар).

Остуоруйаһыт: Арай биир үтүө күн Хаардаах тыаҕа халын сискэ Байдам майгылаах Алаа мобуска бастарын биэрбэккэ, бэйэлэрин сиэппэккэ туруулаһан кыайан олорбуттар дьэрэкээн оҕолор. Кинилэр бэйэ бэйэлэригэр эдьийдээх, быраат курдук сыһыаннаһаллара, оонньууллара. *(Эбэнкиилии танастаах уоллаах кыыс киирэллэр)* Арай биир утуе кун тэнкэ, тэнкэ харыйаны тиэргэннэригэр

киэргэспиттэр, ыркый сиртэн, ыраах сиртэн ыалдьыттары кэтэспиттэр. *(харыйаны киэргэтэллэр)*

Дьэрэкээн кыыс:

Хаар манан бытыктаах,
Тымныы Эһээбит
Кэһиитин тунэтэ, уеруутун уксэтэ,
Тийэн кэлэрэ буоллар.

Дьэрэкээн уол: Кэтэһэ олоруохпут дуо? Тымныы Эһээни кердуу барыах.
(оболор сизтиһэн тегуруччу хаамаллар)

Остуоруйабыт: Бу баран иһэннэр дьэрэкээн оболор, эдьийкээн Саһылы керсе биэрэллэр. *(Саһыл куйбаннаан хааман кишрэн Дьэрэкээн оболору керсер).*

Дьэрэкээн кыыс:

Эдьийкээн Саһыл
Сана дылы керсееру,
Тымныы Эһээни ыныраары
Кердуу сылдыабыт.
Билэрин буолаарай,
ханна олорорун?

Саһыл: Тымныы Эһээ обонньор остуоруйа дойдутугар муус дыбарыаска олорор.
Остуоруйа дойдутугар тийдэххитинэ, керуеххут. *(Дьэрэкээн оболор салгыы хаамаллар)*

Остуоруйабыт: Дьэрэкээн оболор остуоруйа дойдутугар – Таал – Таал эмээхсин олорор алааһыгар баар буола туспуттэр. Алааһы ортолоон иһэннэр туптээн биир сиргэ олорбот, киэн сири кэрийэр тымныы тыалы керсубуттэр. *(экрагна көстөр алаас)*

III - «Тыал ункуутэ»- *(Яна, Ариана, Тимур, Слава, Вадим, Диана Б.)*

Тыал: Халын хаары ере ытыйан

Халлаанна тийэ ыһыахтаан,
Силбиэттэнэн ытыллан,
силлиэрэн боллоорон
Силлиэ тыал буолабын. **(Яна)**

Дьэрэкээн оболор:

Тыал, тыал,
Эн киэн сири кэрийэбин
Эт эрэ, Тымныы Эһээ
Хайа диэки баара буолуой?

Тыал: Тымныы Эһээ обонньор

Быһыйкаан атахтаах,
Быччабаркаан харахтаах
Кылбаа мабан куобахчаан
Ойбонноох алааһыгар
Барбыт буолуохтаах. **(Ариана)**

Бытааччы: Инньэ диэн баран тыал кете турбут.

Ырыа: «Кыьын уратыта»

Бэрт былыр куобах уһун сахсайбыт кутуруктааҕа уһу. Дьэрэкээн оҕолор ол куобах алааһыгар тийбиттэр. Куобах ойбонно киирэн уулуу олорор эбит. (*ыстаналаан кэлэн уулуур*). Уһуннук уулаан куобах уһун кутуруга мууска «хам» сыстыбыт. Дьэрэкээн оҕолор чугаһаабыттарыгар куобах куускэ мехсубут (мехсер). Уонна кутуругун быһа тардан ойуурга куоппут.

Дьэрэкээн кыыс: (*кутуругу ылар*) Оо, куобах соһуйан куттанан, кутуругун быста. Хата сып - сылаас саҕаланным дии.

Дьэрэкээн уол: Куобахчаан куттаныма табыс! Биһи дьэрэкээн оҕолорбут, Тымныы Эһээ хайа диэки барбытын ыйан биэриэн дуо?

Куобах: Тымныы Эһээ биһиэхэ сылдьан ааспыта. Биһи Тымныы Эһээ оҕонньорго онно – манна ойуолуур, оонньуубутун оонньоппуппут. Ылын, оҕолор, кэлин! Дьэрэкээн оҕолору кытары оонньоохха.

III – оонньуу «Мөһөөччүктээх ыстаныы» (*икки командаҕа арахсан*).

Куобах: Тымныы Эһээ сылдьан ааспыта. Биэс ынахтаах Бэйбэрикээн эмээхсин алааһыгар барын. Онно Хаалдыт Бэргэн хара тыаҕа бултуу сылдьара буолуо. Киниттэн ыйытаарын. (*куобах барар*).

Бытааччы: дьэрэкээн оҕолор салгыы айанныыллар. Алааска киирэн иһэн Хаалдыт Бэргэн уоланы көрсө туһэллэр.

IV «Булчут үнкүүтэ»

Дьэрэкээн уол: Хаалдыт Бэргэн Тымныы Эһээ хайа диэки барбытын билэбин дуо?.

Хаалдыт Бэргэн: Мантан хоту бардаххытына, таас хайаҕа тийиэххит. Онно Тымныы Эһээ муостаах табалара бааллар. Кинилэр Тымныы Эһээ ханна баарын этиэхтэрэ.

Остуоруйабыт:

Дьэрэкээн оҕолор,
Харыс даҕаны устата
Хаалсар диэни билбэккэ
Тэһиин даҕаны устата
Тэйсэр диэни билбэккэ,
Салбыы хааман испиттэр.

V - «Хотугулуу ункуу» (*Сандаара, Мирик, Мия, Егор, Даяна*

Данил)

Туус манан кырсаалаах
Туналыһар туундараны
Уһуннук хааман унуордаан
Ургуук табалардаах

Туруору хайаба тийэн кэлбиттэр.

(Дьэрэкээн оҕолор Таас хайа таһыгар кэлэн тураллар)

Оҕолор ол аанынан киирэн истэхтэринэ, манан табалар утары ойон тахсыбыттар.

VI - «Таба ункуутэ» (*Арджелла, Саргы, Г. Диана, Алгыстаана.*)

Таба (Анджела): Дорооболорун оҕолоор! Туохха бачча ыраах кэллигит?

Дьэрэкээн кыыс: Дорообо Табачаан!

Дьэрэкээн уол: Кердеен, кердеен буллубут. Ыраах – чугас ыалдьыттарбыт Сана Дьылы керсееру Тымныы Эһэни, Хаарчаананы кэтэһэн олороллор.

Дьэрэкээн кыыс: Чэйин эрэ! Урун хаар оҕолоро – табачааннар! Тымныы Эһэни уонна Хаарчаананы кытта оҕолор бырааһынньыктарыгар айанныабын!

(Сааланы эргийэ хайаба теттеру киирэллэр. Ити бириэмэҕэ чуораан, туйах тыаһыыр)

Остуоруйабыт:

Хотугу табачаан туйабын тыасчаана

Таас хайа быһыһынан ыраахтан тибийэр,

Хомурах, бадараан кинини тохтоппот,

Тийиэхтээх сиригэр тиэрпитэ эрэ баар.

(*Тымныы Эһэ оҕонньор уонна Хаарчаана киирэн кэлэллэр.*)

Чысхаан: Дорооболорун оҕолоор! Мин эһиэхэ ыалдьыттыы кэллим. Кэлэр кэм барыбыт олоҕор кэскилэ кэрэтиэн. Кунду оҕолоор, тереппуттэр, ыалдьыттар эһигини Сана дьылынан эбэрдэлиибин!.

Ытааччы: чэ эрэ оҕолоор, Чысхаанга хоһооммутун этиэххэйин ырыабытын ыллыаххайын.

Дед Мороз: Мин эһиэхэ сана дьылынан кэһиилээх кэлбитим. Сиэн кыһым, хаарчаана ылан кул эрэ моһооччукпун.

Хаарчаана: Эьэ, мөһөөччүкпүт ханнаный?

Дед Мороз: сыарбаба таһааран уурбутум ону баһас билэбин, баһар аара ыллык суолга түһэн хаалта буолаарай? Бэ, эрэ оччоотугар, көрдүү барар буоллабым...

Сана иһиллэр: Тымныы Эһэ оҕонньор! Тымныы Эһэ оҕонньор!

Дед Мороз: Ити миигин ким ынырарый? Кэл эрэ, бэртэх чугаһаа..

(*Моһооччүк киирэн кэлэр.*)

Дед Мороз: Тыый бу кэллэ ди моһооччүгүм. Ханна түһэн хаалбыккынай? Хата муммакка кэлбиккин дии.

Сана иһиллэр: Ыккый ойуурга күүлэйдихпин баһарбытым!

Дед Мороз: Эн мин аттыбар туруохтааххын, миигин батыһа сылдыахтааххын.

Сана иһиллэр: Суох, бугун сана дьыл ол иһин түннэри ооньуурум көнүллэнэр.

(*куота куота хыһытыыр*)...

Мин бүгүн боростуой мөһөччүк буолбатахпын, аптаах мөһөччүк буоламмын, илиилэнэн- атахтанан хаама сылдыабын. Мин испэр кэһии арааһа баар.

Чысхаан: Чэ оччобуна аптаах буоллаххына ойон кордор эрэ! Уна-ханас эргий эрэ! Оболор диэки хайыһан тонхох гын. Дьэ уонна миэхэ эппиэттээ эрэ.. (*меееччүк куотар*) тыый, кэһиилээх мөһөччүгүм куотан хаалла дии! Тохтоо! Тохтоо! Тохтоо! Күүт!

(Чысхаан суурэн тийэн аан кэнниттэн меееччүгун абалар уут укчу оннук гынан баран ыьигэр подароктаах меееччүгү)

Чысхаан: Дьээ, мин кинини туттум ээ! Аны миигиттэн куоппат инигин!

Кэл, эрэ , Хаарчаана, мөһөччүкпүтүн көрүүххэ эрэ, туох баар эбитэ буоллар иһигэр. Тыый хата биир да кэһиим суппэтэх. Билигин ким хоһоон этэр? 4 – о5о хобоон этэр хором. (*Слава, Айсиэн, Алгыстаана, Анджела*), (*Даяна, Тимур, Егор, Б. Диана*)

Ырыа: “Замела метелица”

Дьэ эрэ билигин кэһиибитин биир биир туттартыам.

Остуоруйаһыт: Ити курдук дьэрэкээн оболор күүстээх санаалаах буолан, сири дойдуну кэрийэн ыраах муостаах табалардаах таас хайалардаах дойдутуттан Тымныы Эһээ оҕонньору булан абалан оболор үөрүүлэрин үксэттилэр. Ити курдук остуоруйабыт түмүктэнэр. Аптаах кинигэбит сабыллар.

Дед мороз кэһиилэрин түнэтэр, хаартыскаба түһүү.

Дьэрэкээн кыыс-Мия

Дьэрэкээн уол-Мирик

Саһыл -Рита

Куобах- Туяра Павловна

Хаалдьыт Бэгэн- Егор

Мешок-Августина Лукинична

Тымныы Эһээ- Иннокентий Иннокентьевич

Хаарчаана- Мария (мичээр)

Булчутгар- Айсиэн, Жора,Вася, Давид, Эркин.

Хотугулуу үнкүү-, Сандаара, Мирик, Мия, Егор, Даяна Данил.

Таба үнкүүтэ- Арджелла, Саргы, Г. Диана, Алгыстаана.

Тыал- Яна, Ариана, Тимур, Слава, Вадим, Б.Диана.